ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobkyně E. M., proti žalované České správě sociálního zabezpečení, se sídlem Praha 5, Křižová 25, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 3. 2002, č. j. xx,

takto:

I. Žaloba **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žalobou (opravným prostředkem) podaným v zákonné lhůtě se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalované ze dne 5. 3. 2002, č. j. xxx, kterým byla zamítnuta její žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. s odůvodněním, že zákon se nevztahuje na děti politických vězňů.

Proti tomu žalobkyně namítla, že její otec O. G. byl z politických důvodů vězněn a celá rodina byla v padesátých letech pronásledována. I při odkazu na znění zákona nepovažuje rozhodnutí žalované za spravedlivé a žádá o jeho soudní přezkoumání.

Žalovaná v písemném vyjádření poukázala na důvody rozhodnutí a osobní rozsah zákona, který žalobkyni z nároku vylučuje.

Věc nebyla skončena Vrchním soudem v Olomouci do 31. 12. 2002, proto byla podle § 132 zákona 150/2002 Sb., soudní řád správní, postoupena Nejvyššímu správnímu soudu k dokončení v řízení podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního soudního řádu správního (dále jen s. ř. s.) - tedy v řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalované v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Podle § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb. o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945 se tento zákon vztahuje na občany České republiky, kteří byli vězněni mezi 25. únorem 1948 a 1. lednem 1990, a u kterých bylo rozhodnutí o jejich věznění zcela nebo částečně zrušeno podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, nebo podle zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu, (dále jen "politický vězeň") a podle odst. 2 téhož ustanovení se rovněž vztahuje na vdovy a vdovce po osobách uvedených v odstavci 1, pokud jsou občany České republiky, jejichž manželství trvalo po celou dobu věznění, či vzniklo během jejich věznění a jejich manžel kdykoliv později zemřel; stejně tak se zákon vztahuje na vdovy a vdovce, pokud jsou občany České republiky, kteří uzavřeli nové manželství.

Podle § 3 zákona č. 261/2001 Sb. jsou političtí vězni, vdovy a vdovci po nich oprávněnými osobami, které mají nárok na poskytnutí jednorázové částky.

K tomu ze spisu předloženého žalovanou vyplynulo, že žalobkyně požádala o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. po svém otci O. G., který byl vězněn v letech 1954-1955 ve věznici Bory a k žádosti připojila svůj rodný list, úmrtní list otce a usnesení Okresního soudu v Pardubicích ze dne 21. 3. 1991, č. j. Rt 124/1990-18, kterým byl podle § 2 odst. 1 zákona č. 119/1990 Sb. zrušen rozsudek Lidového soudu v Pardubicích ze dne 18. 3. 1954, zn. 2T 1954 ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Pardubicích ze dne 14. 4. 1954, sp. zn. 2To 151/54 o odsouzení pro trestný čin sdružování proti republice podle § 79 zákona č. 86/1950 Sb. a současně trestní stíhání zastaveno.

Je tak nepochybné, že O. G. splňoval podmínky stanovené zákonem v § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb., a že žalobkyně je jeho dcerou.

Zákon č. 261/2001 Sb., jako jeden ze zákonů odškodňujících křivdy komunistického režimu vymezuje osoby, kterých se týká a jaké podmínky musí splňovat. Nárok na jednorázovou částku v důsledku odsouzení pro trestný čin politického charakteru ovšem přiznává pouze politickému vězni samotnému nebo vdově či vdovci po něm. Nevztahuje se tedy na děti politických vězňů, a žalovaná tak nemohla podané žádosti vyhovět. Zákon nepředpokládá možnost poskytnutí jednorázové částky jiným osobám v žádném případě, tedy ani v případě dětí politických vězňů, na které nepochybně rovněž tíživě dopadaly důsledky odsouzení jejich rodiče. Rozhodnutí žalované tak odpovídá zákonu. Soud v přezkumném řízení je oprávněn pouze posuzovat zákonnost napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1, 2 s. ř. s.), nemůže uvážit sám o možnosti odškodnění nad rámec zákona. Ani v době podání opravného

prostředku nemohl soud v řízení podle hlavy třetí části páté občanského soudního řádu účinného do 31. 12. 2003 postupovat jinak.

Proto Nejvyšší správní soud žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání za podmínky souhlasu účastníků řízení (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

Žalobkyně, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, podle § 60 odst.1 s. ř. s. nemá právo na náhradu nákladů řízení, žalované náklady překračující běžnou úřední činnost nevznikly. Proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení : Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. července 2003

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu